

Pálfi Ádám (Pécsi Tudományegyetem)

Ókori romok márpedig beszélnek: Milyen célokra, kik és hogyan használták a Pannonia területén található *amphitheatrum*okat?

Számos nehézségbe ütközünk, ha fel szeretnénk mérni az amphitheatrális játékok nagyságát Pannoniában, mivel Róma városához képest, ahol szerencsére maradtak fenn irodalmi források és egyértelműen tudósítanak a játékok több száz éves hagyományáról, ellentétben a pannoniai provinciális kutatás nem rendelkezik ehhez fogható közvetlen adatokkal. Lemaradásunk van a tekintetben a nyugati provinciákhoz képest, hogy itt egyáltalán milyen társadalmi, közösségi események mehetek végbe, amelyek egységbe kovácsolták az őslakosokat és az ide érkező hódító rómaiakat. Mindössze az ásatásokból nyerhető adatok, illetve a véletlen folytán előkerült tárgyi emlékek tájékoztatnak vagy világítanak rá az itt élők társadalmi és kulturális igényére. Az elvégzett vizsgálatok azonban kimutatták, hogy a Római Birodalom nagyságához képest, Aquincumban is minden feltétel adott volt ahhoz, hogy kielégítse a katonaság és a civil lakosság szórakozási igényeit. A rendezvények és a cirkuszi játékok szervezői Pannoniában is a magas rangú, tartományi előkelőségek soraiból kerültek ki, erre bizonyíték a Nemesis-szentély újjáépítését szorgalmazó 214-ben állított felirat. Összességében elmondható hogy a provincia lakosai is megteremtették az alapvető feltételeket ahhoz, hogy színvonalas és elismerésre méltó játékok kerüljenek megrendezésére. Közel hatszáz éven át az aréna nyújtotta légkör jelentette a római ember legnépszerűbb szórakozását, és mint előadásomból kiténik Pannoniában sem volt ez másképp.

Németh Roland (Pécsi Tudományegyetem)

A római érem két oldalán, avagy mit üzennek az éremképek?

Az ókori történelem során a propagandának, mai szóval az „önreklámozásnak, népszerűsítésnek” hatalmas szerepe volt. Az érmék, akárcsak manapság, a fizetés egyik eszközei voltak, mindemellett fontos a szerepük, hiszen lehet következtetni a kor gazdaságtörténetére is. A római érmék uralkodóképpel ellátott formái Iulius Caesart követően terjedtek el, ezt kihasználva hirdettek később az érmék által, hiszen a birodalom távolabbi részére is eljuthatott, ezáltal az uralkodó képe az érmén hirdetett politikai programja. Caesar fogadott fia, a későbbi Augustus császár pedig zseniálisan alkalmazta e módszert politikájában, a remek pénzpropagandája nélkül aligha érhetett volna el „isteni” magasságokba. Előadásomban igyekszem bemutatni, hogy az érmén szereplő feliratok mellett az ábrázolások, illetve az egyes éremképek is mekkora jelentőséggel bírtak. A Iulius-Claudius dinasztia korai császári szemszögéből a propaganda megjelenésének különböző formáit (érmek, feliratok), főként egyes éremképek üzeneteivel,